

2014-2019 YILLARI ARASINDA GERÇEKLEŞEN ENDÜSTRİYEL TASARIM EĞİTİMİNDE ORTAK TEMEL TASARIM ÇALIŞTAYLARININ ETKİLERİ

Öğr. Grv. Fatma Filiz ÖZSUCA*

Özet: Tüm tasarım disiplinlerinde olduğu gibi Endüstriyel Tasarım eğitimi de “Temel Tasarım” ile başlar. Orta öğretimin sonuna kadar hiç karşılaşılmayan bir yöntemle ders yapmak, uygulamalı olarak soyut konuları görselleştirmek, öğrencilerin en çok zorlandığı aşamadır.

Türkiye’de günümüz verilerine göre 32 üniversitede Endüstriyel Tasarım eğitimi verilmektedir. Bu üniversitelerin 5 tanesinin bulunduğu Ankara’da 2014 yılında başlatılan bir çalıştay formatı ile eğitim öğretimde ortak, farklı yöntemler ile öğrenci profillerinin eğitimdeki etkileri gözlenmiştir. Çalıştay formatının amacı öğrenciler, öğretim elemanları ve ders içerikleri ile işleniş yöntemlerinin karşılıklı tanıtılması ve aynı eğitimi alan öğrencilerin ortak zeminde iş yapma becerisi elde edebilmesine yardımcı olmaktır. Çalıştay çıktısı olarak yapılan işlerin sergilenmesi de önemlidir. Aynı formatta toplam 3 çalıştay gerçekleşmiştir. 2017 sonrasında gerek üniversitelerdeki kontenjanın artması ve gerekse mekânsal sınırlılıklar sonucu farklı bir formatta çalıştaylar gerçekleşmiştir. Bu makalede ortak çalıştaylar ve farklı okullar ile Atılım Üniversitesi Endüstriyel Tasarım Bölümü olarak katılım sağlanan ortak çalıştaylar incelenmiştir. Burada incelenen çalıştaylar dışında farklı okullar arasında ortak çalışmaların yapıldığı bilinmektedir.

Anahtar Kelimeler: Temel Tasarım, Temel Tasarım Çalıştayı, Endüstriyel Tasarım, Endüstriyel Tasarım Eğitimi

Geliş Tarihi: 15.04.2020 Kabul Tarihi: 16.10.2020 Makale Türü: Araştırma Makalesi

*Atılım Üniversitesi, Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık Fakültesi, Endüstriyel Tasarım Bölümü, Kızılcaşar Mahallesi, İncek-Gölbaşı, Ankara
filiz.ozsuca@atilim.edu.tr - ORCID: 0000-0002-9020-9451

tasarım

DESIGN

THE EFFECTS OF COMMON BASIC DESIGN WORKSHOPS IN THE INDUSTRIAL DESIGN EDUCATION HELD BETWEEN 2014-2019

Inst. Fatma Filiz ÖZSUCA*

Abstract: As in all design disciplines, Industrial Design education starts with “Basic Design”. It is the most challenging stage for students to learn in a method and to visualize abstract subjects practically that is never encountered until the end of secondary education.

According to present data there are 32 universities providing Industrial Design education in Turkey. With the format of a workshop started in 2014 in Ankara where 5 of these universities are located, the effects of common and different methods of student profiles on education were observed. The aim of the workshop format is to introduce students, lecturers and course contents, and the methods of processing to each other, and to help the students with the same education to acquire the ability to do business on common grounds. It is also important to exhibit the works done as workshop outputs. A total of 3 workshops were held in the same format. After 2017, workshops were held in a different format as a result of the increase in the number of students registered in universities and spatial limitations. In this article, joint workshops and joint workshops between different schools and Atılım University Department of Industrial Design have been examined. It is known that in addition to the workshops examined here, there are also collaborative workshops between different schools.

Keywords: Basic Design, Basic Design Workshop, Industrial Design, Industrial Design Education

Received Date: 15.04.2020 Accepted Date: 16.10.2020 Article Types: Research Article

*Atılım University, Faculty of Fine Arts, Design and Architecture, Department of Industrial Design, Kızılcaşar Mahallesi, İncek-Gölbaşı, Ankara
filiz.ozsucu@atilim.edu.tr - ORCID: 0000-0002-9020-9451

1. GİRİŞ

Tüm tasarım disiplinlerinde olduğu gibi Endüstriyel Tasarım eğitimi de “Temel Tasarım” ile başlar. Tasarım eğitimin doğasında olan stüdyoda yaparak öğrenme süreci öncelikle temel ilkelerin pekiştirilmesini ve stüdyo ortamında çalışma alışkanlığını benimsemeyi gerektirir. Orta öğretimin sonuna kadar hiç karşılaşılmayan bir yöntemle ders yapmak, uygulamalı olarak soyut konuları görselleştirmek, öğrencilerin en çok zorlandığı aşamadır. Soyut kavramların soyut olarak ifade edilmesi görsel algılarının açılması, farkındalıkların ortaya çıkmasını beraberinde getirir.

“Tasarım eğitiminin temelinde, temel tasarım eğitimi yer almaktadır. Günümüz tasarım disiplinlerinde eğitim sürecinin önemli bir kısmını ve eğitim sonrası profesyonel hayatta uygulamalarda da önemli bir boyutu kapsayan temel tasarım eğitimi, sorgulanmaya ve geliştirilmeye devam etmektedir.” (Çetinkaya, 2011, s.1)

Yaratıcılığın önemli ölçekte rol oynadığı tasarım disiplini pekçok farklı disiplin, uzmanlık alanı ile birlikte ürün geliştirme, proje gerçekleştirme ve süreci koordine etmek durumu ile karşı karşıya gelmektedir. Farklı uzmanlıklar ile ortak çalışmalara imza atmadan önce genel anlamı ile “tasarım”, “endüstriyel tasarım” ve “temel tasarım” kavramlarını irdelemekte yarar bulunmaktadır.

1.1. Tasarım

Tasarım, birçok farklı disiplinin ilgi alanında olması nedeniyle birbirinden çok farklı tanımlarla ifade edilebilmektedir. Sözlük anlamıyla tasarım, “tasarımlamak işi veya tasarımılanan biçim, tasavvur, çizim”dir (Hasol, 2002, s.446).

Tasarım kelimesi, “İngilizcedeki design ve Fransızcadaki projeter kelimesine karşılık gelmektedir. Bir plan ya da eskiz yapmak üzere zihinde canlandırmak biçim vermek ya da

üretilerek zihinde canlandırılan bir plan ya da şeydir” (Ketizmen, 2002, s. 2).

Tasarım bir anlamda insan yaşamında şekil ve uyum ekseninde gerçekleşen etkinliklerden oluşmaktadır. Şekil ve uyumun bir arada düşünülmesi bu araştırmaya konu olan Endüstriyel Tasarım eğitimi ile sınırlı olmayıp tüm tasarım temelli uzmanlıklar için geçerlidir. Bu uzmanlıklara ek olarak tasarım başka disiplinler tarafından da kullanılmaktadır. Bunlara örnek olarak tıp, sosyoloji, hukuk sayılabilir.

Bu disiplinlerin hepsi, yaşamın içinde var olmaktadır. Yaşama düzenli bir kurgu getiren tasarım, yaşam için temel bir şart niteliğindedir. Tasarım, yaşamla birçok noktada kesişir, bu noktalardan en önemlisi ise değişimdir. Tasarım, değişimin getirisi; değişimse tasarımın bir ürünüdür. (Çetinkaya, 2011, s.3)

1.2. Endüstriyel Tasarım

Tasarım, ürünün tümü veya bir parçasının ya da üzerindeki süslemenin çizgi, şekil, biçim, renk, malzeme veya yüzey dokusu gibi özelliklerinden kaynaklanan görünümüdür (Sınai Mülkiyet Kanunu, 22/12/2016, No: 6769, Madde: 55)

Dünya Tasarım Örgütünün (World Design Organization – WDO) endüstriyel tasarım için uygun gördüğü tanımın resmi olmayan çevirisine göre ise : “Endüstriyel Tasarım, yenilikçi ürünler, sistemler, hizmetler ve deneyimler yoluyla inovasyonu yönlendiren, iş başarısı sağlayan ve daha iyi bir yaşam kalitesine yol açan stratejik bir problem çözme sürecidir. (Industrial Design is a strategic problem-solving process that drives innovation, builds business success, and leads to a better quality of life through innovative products, systems, services, and experiences.)

1.3. Temel Tasarım

Tasarım eğitiminin temel yapı taşı olarak da

tanımlanabilecek “Temel Tasarım” dersi tüm farklı tasarım disiplinlerinde verilen bir ders olup teorik ve pratik dengesi gözetilmektedir. “Temel Tasarım, sanat/tasarım eğitiminin verildiği bir hazırlık süreci niteliğindedir.” (Yıldırım, 2019, s.20)

“Endüstri devrimi olarak adlandırılan üretim ve fabrika sistemi 18. yüzyılın son çeyreğinde İngiltere’de ortaya çıkmıştır. Endüstrileşme farklı ihtiyaçları doğurmuş, bu ihtiyaçları karşılayabilmek için yeni üretim sistemleri ortaya çıkmış, bu da toplumsal hayatta değişikliklere neden olmuştur.” (Tepecik & Toktaş, 2014, s. 33). 1919’da Almanya’da endüstrinin gelişmesi doğrultusunda sanat ve zanaatı bir araya getiren, tasarımın tüm alanlarını içinde bulunduran bir tasarım okulu olan Bauhaus kurulmuştur. Bauhaus’un kurucusu olan Walter Gropius sanat, zanaat ile endüstrinin birbirinden ayrılmaması gerektiğini savunmuştur. Bu nedenle okulunda sanatçılara ve zanaatkarlara yer vermiş, teorik eğitimin yanı sıra usta çırak ilişkisi ile ilerleyen atölye sistemini kurmuştur. Bauhaus ekolünün ilk defa tanıttığı, Bauhaus ile özdeşleşen ve tasarım disiplinleri tarafından lisans eğitiminde benimsenen “temel tasarım” dersi tasarım ilkelerinin verildiği, görsel algı bilincinin oluşturulduğu ve stüdyo ortamında farklı kritikler doğrultusunda yaratıcılık aşamalarının ortaya konduğu süreçlerden oluşmaktadır. Tasarımda “temel tasarım” ilkeleri iletilirken bir yandan da malzeme üretim konusunda bilgi verildiği ve el becerisinin geliştiği bir dönemdir. Bir anlamda Temel Tasarım Tasarım eğitiminin hazırlık aşaması sayılabilir.

“Bu eğitim ile öğrencilere sanatın ilke ve elemanlarını öğretip, edindikleri bilgi, birikim ve becerileri çalışmalarına aktarabilmeleri beklenir. Bu doğrultuda, öğrencilerin edindikleri bilgiler ve yaratıcılıkları yardımıyla, maddeyi şekillendirmeyi, farklı malzemeleri birlikte

kullanabilmeyi, renk kullanımını, boşluk-doluluk, bütünlük, ritim, vurgu, denge gibi temel tasarım ilkelerini çalışmalarına aktarabilme yetisini kazanması sağlanır. Böylelikle öğrenciler kendilerinde var olan yaratıcılığı ve yeteneği keşfederek, özgün bir ifade biçimi geliştirirler.” (Yıldırım, 2019, s.20-21)

Temel tasarım ilkeleri başlıca harmoni, kontrast, tekrar, egemenlik, hiyerarşi, denge, ritim gibi kavramlardan oluşur. Ayrıca tasarımın başlıca temel öğeleri arasında yer alan nokta, çizgi, yön, doku, renk gibi unsurların kullanımı önemli yer teşkil etmektedir. Görsel algı açısından da yakınlık, benzerlik, şekil-zemin ilişkisi ile geometrik ilişkilerin tanımlı olarak verilmeleri konuları 2 ve 3 boyutta vurgulanır. Tasarım disiplinlerinin genelinde teoride aynı temelden yürütülen Temel Tasarım dersi uygulamada tasarım disiplinin doğasına göre şekillenmektedir. (Akbulut, 2014, s.29)

Bu stüdyolarda sürdürülen temel tasarım eğitim dersi ise üniversitelerde ilk ya da ilk ve ikinci yarıyılıda olmak üzere temel tasarım, temel tasarım ve görsel sanatlar, temel eğitim, iç mimarlıkta temel tasarım eğitimi, basic design gibi adlarla yer almaktadır. Okullarda genel olarak bu derste öğrencilere görsel algı, tasarım elemanları, tasarım ilkeleri gibi konular aktarılmaktadır. Farklı isimlerle anılan ve farklı içerik ve tekniklerle konu aktarımlarını sağlayan bu ders, tasarım eğitiminin diğer dersleri için altyapı oluşturmaktadır.(Yıldırım, 2019, s.25) Bir başka tanıma göre ise temel tasarım; “belirli bir sanat dalında, somut verilerle belirlenen işlevlere cevap verebilecek yapıtların tasarlanarak biçimlendirilmeleri sürecince karşılaşılabilecek çeşitli durumlara karşı sanatçıları hazırlamayı amaçlayan olgudur” (Özer, 2009, s. 328).

2. ENDÜSTRİYEL TASARIMDA TEMEL TASARIM ÇALIŞTAYI TARİHÇESİ VE AMACI

Temel Tasarım dersi doğasının benzerlikleri ve farklılıkları göz önüne alınarak 2014 yılında Ankara'da Endüstriyel Tasarım eğitimi veren farklı üniversitelerin birinci sınıf stüdyolarının ortak çalışma yapmaları konusunda karar verilmiştir. 2014 yılında Ankara'da iki devlet ve iki vakıf üniversitesinde Endüstriyel Tasarım eğitimi verilmektedir. Bunlar alfabetik olarak; Atılım Üniversitesi, Gazi Üniversitesi, Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve TOBB Ekonomi ve Teknoloji Üniversitesi. Bu üniversitelerde Endüstriyel Tasarım bölümleri birinci sınıf bahar döneminde bulunan tüm öğrenciler Çalıştay'ın doğal katılımcısı olarak kabul edilmiştir. Araştırmaya konu olan çalıştayların her bir organizasyonunda 100-160 aralığında öğrenci katılımı gerçekleştirilmiştir.

Sözü edilen üniversitelerin Temel Tasarım Stüdyolarının Öğretim Elemanları bir araya gelerek bir program organizasyonu yapmaya karar vermiştir. Organizasyonun amacı farklı devlet ve vakıf üniversitelerinde okuyan öğrencilerin farklı uygulamalarla, temelde aynı hedef için eğitim aldıklarını bilmeleri ve bu hedefe ulaşmak için ortak zeminden kaynaklanan bir eğitim sürecini yaşadıklarını öğrenmeleridir. Aynı zamanda bu sayede ilk defa ortak çalışma kültürüne adım atma, ortak proje üretme fırsatını elde etme olanakları olmuştur.

Çalıştay özellikle birinci sınıf bahar dönemi için planlanmıştır. Birinci sınıf güz dönemi öğrencilerin üniversite ile meslek tanımı ile ilk karşılaştıkları ve tasarım kültürünü, terminolojisini öğrenme dönemi olması ve Temel Tasarım ilkelerini öğrenip iki boyutta uygulamaya başladıkları zaman dilimini içerdiği için birlikte çalışma yapmak adına erken olarak değerlendirilmiştir. Bahar dönemi ise hem tasarım terminolojisini öğrenmiş, iki boyuttan üç

boyuta geçiş yapmış ve soyut somut kavramları ilişkilendirmeye başlamış, temel tasarım ilkeleri ile tanışmış oldukları ve ürüne geçiş yaptıkları bir zaman dilimini içerdiği için daha uygun bir dönemdir. Aynı zamanda öğrenciler geçen zaman süresince farklı malzemeler tanımaya başlamıştır. Tüm öğrenciler müfredat bazında aynı ve/veya benzer konulara hâkim olmaları çok önem teşkil etmektedir.

Tasarımın doğasında olan ve süreç içinde farklı disiplinlerle, farklı kategorilerde tasarım projelerinde çalışma gerekliliği öğrencilerin eğitimlerinin başından verilmesi, öncelikle farklı eğitim kurumlarından aynı eğitimin farklı verilmiş tarzına göre yetişen yaşlıları ile aynı dili konuşabilmelerini göstermek hedeflenmiştir.

Prensipte varılan noktada ev sahibi üniversite Çalıştay temasını belirlemek ve öğrencilerin yapacakları çalışmaya temel oluşturacak organizasyonu yapıp diğer üniversiteler ile koordinasyon içinde yürütmekle yükümlü olacaktır. Çalıştay için belirlenen konuda bir ön çalışma yapıldıktan sonra tüm öğrencilerin bir arada bir tam gün içinde ortak proje geliştirmeleri ve sonuç çıktılarını teslim etmeleri beklenmektedir.

Temel Tasarım Çalıştay organizasyonu başlangıcında Çalıştay afişlerinin birinci sınıf öğrencileri tarafından tasarlanması söz konusu olmuştur. Ev sahibi üniversite birinci sınıf öğrencileri arasından afiş tasarımı yapılmış ve içlerinde yine öğrenciler tarafından seçilen afiş organizasyon duyurusu için kullanılmıştır.

3. 2014 TEMEL TASARIM ÇALIŞTAY SÜRECİ

2014 yılında Ankara'nın en eski bölümü olan Orta Doğu Teknik Üniversitesi Endüstriyel Tasarım bölümü Çalıştay için ilk ev sahipliğini üstlenmiştir. ODTÜ'nün belirlediği çalışmanın içeriği:

Katılımcı öğrenciler önceden belirlenmiş olan 5'er kişilik gruplar halinde çalışacaklardır. Her grup

Resim 1: 1. Temel Tasarım Çalıştayı Poster, ODTÜ-2014

için ayrı bir ağaç çeşidi tanımlanmış ve Çalıştay tarihinden önce her öğrencinin kendi grubunun ağacını analiz ederek 2 ya da 3 boyutlu (tercihen 30 cm. yüksekliğinde) bir soyutlama çalışması yapmış olması ve yaptığı bu çalışmayı Çalıştay sabahı beraberinde getirmesi beklenmektedir.

Gruplardan, Temel Tasarım derslerinde öğrendiklerini göz önünde bulundurarak, her bir grup üyesinin beraberinde getirdiği ağaç soyutlama çalışmalarını ayrı ayrı değerlendirmeleri ve bu değerlendirme sonucu birlikte en çok 100 cm. yüksekliğinde bir ağaç soyutlaması yapmaları istenmiştir. Her grup, kendi ağaç çeşidinin özelliklerinden yola çıkarak, grup elemanlarının önceki deneyimleri ışığında üç boyutlu ve/veya yüzeyel ve/veya çizgisel elemanlardan oluşan bir kompozisyon hazırlayacaktır. Projenin sonunda, tüm ağaçlar bir araya getirilerek bir "Temel Tasarım Ormanı" oluşturulmuştur. Oluşturulan "Temel Tasarım Ormanı" bir hafta ODTÜ Mimarlık Fakültesi'nde sergiledikten sonra Atılım Üniversitesi GSTMF'ne nakledilmiş ve Eylül 2015 tarihine kadar sergilenmiştir.

Resim 2: 1. Temel Tasarım Çalıştayı, Grup Çalışmaları, ODTÜ-2014

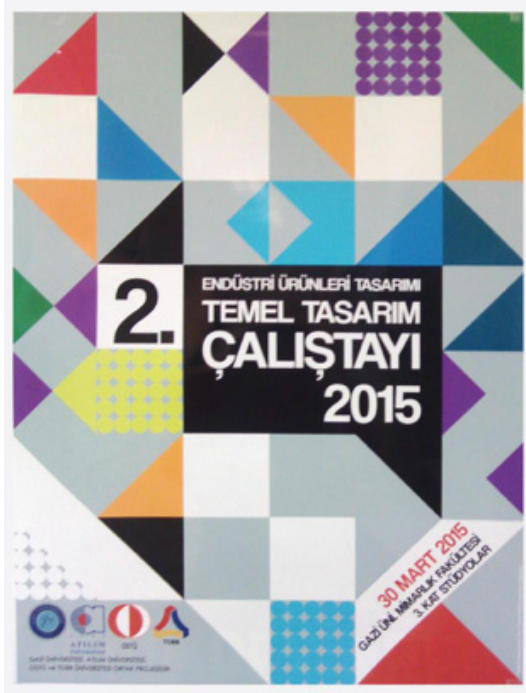
Resim 3: 1. Temel Tasarım Çalıştayı, Grup Çalışmaları, ODTÜ-2014

Resim 4: 1. Temel Tasarım Çalıştayı, Temel Tasarım Ormanı Sergisi, ODTÜ-2014ODTÜ-2014

Resim 5: 1. Temel Tasarım Çalıştayı, Temel Tasarım Ormanı Sergisi, ODTÜ-2014

Resim 6: 2. Temel Tasarım Çalıştayı Posteri, Gazi Üniversitesi-2015

4. 2015 TEMEL TASARIM ÇALIŞTAYI

2015 yılına gelindiğinde Temel Tasarım Çalıştayı için Gazi Üniversitesi ev sahipliğine talip olmuştur. Gazi üniversitesi Çalıştay kapsamında öğrencilerden oran-orantı ve parça-bütün ilişkilerinin kurgulandığı ve gruplar arası işbirliği ile gerçekleştirilen büyük boyutlu bir soyutlama çalışması yapmalarını istemiştir.

Öğrenciler, önce bireysel olarak, 50 cm. uzunluğunda modüler yapıda bir "tırtıl" oluşturmaları ve her öğrencinin yaptığı çalışmayı çalıştay sabahı beraberinde getirmesi beklenmiştir. Gruplardan her bir grup üyesinin beraberinde getirdiği çalışmayı temel tasarım ilkeleri ışığında ayrı ayrı değerlendirmeleri ve değerlendirme sonucunda birlikte 150 cm. uzunluğunda bir tırtıl oluşturmaları istenmiştir.

Projenin tamamlanması için verilen sürenin sonunda bireysel ve grup çalışmaları öncelikle Gazi Üniversitesi Mimarlık ve Mühendislik Fakültesi'nde sergilenmiş daha sonra Atılım

Üniversitesi'ne nakledilmiş ve Eylül 2016 tarihine kadar sergilenmiştir.

5. 2016 TEMEL TASARIM ÇALIŞTAYI

2016'da 3. Kez organize edilen Çalıştay'a Atılım Üniversitesi Güzel Sanatlar ve Tasarım Fakültesi Endüstriyel Tasarım Bölümü olarak ev sahipliği yapmıştır.

Öncelikle Çalıştay ile ilgili duyuru için kullanmak üzere 1. Sınıf öğrencilerinden birer afiş tasarımları istenmiş, gelen çalışmalar içinden ilk üçü geliştirilmiştir.

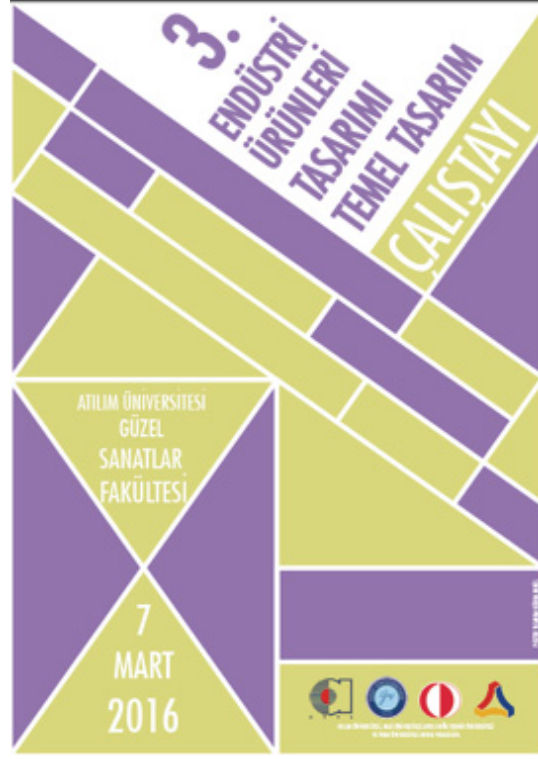
Resim 7: 3. Temel Tasarım Çalıştayı Posteri, Atılım Üniversitesi-2016

Çalıştay öncesinde 4 üniversite Temel Tasarım dersi ile ilgili öğretim elemanları biraraya gelerek temanın detaylandırmış ve çalıştay temasını belirlemişlerdir. Bu yıl Çalıştay teması olarak "Barış" alındı ve öğrencilerin 3 boyutlu Barış Kuşları soyutlaması yapmaları istenmiştir.

Öğrenciler 6'şar kişilik gruplara ayrılmış olup her grupta farklı üniversitelerin sayısal dağılımına

Resim 8: 3. Temel Tasarım Çalıştayı Poster çalışmaları, Atılım Üniversitesi-2016

önem verilmiştir. Her grup 2 ODTÜ, 2 Gazi, 1 TOBB ve 1 Atılım Üniversitesinden öğrenci içerecek şekilde oluşturulmuştur. Çalıştay tarihinden önce her öğrencinin “Barış kuşu” teması ile 20x20x35cm. ölçüleri geçmeyecek şekilde 3 boyutlu bir çalışma yapmış olması ve yaptığı bu çalışmayı Çalıştay sabahı beraberinde getirmesi istenmiştir.

Gruplardan, bugüne kadarki Temel Tasarım derslerinde öğrendiklerini göz önünde bulundurarak, her bir grup üyesinin beraberinde getirdiği çalışmaları ayrı ayrı değerlendirmeleri ve bu değerlendirme sonucu birlikte bir tanesini seçerek veya birlikte karar verdikleri bir çalışmayı en kısa kenarı 40cm. en fazla da 100 cm. ölçüleri içinde kalacak şekilde oran-orantı ilkesine dikkat ederek “beyaz” bir çalışma gerçekleştirmeleri istenmiştir. Projenin sonunda, Atılım Üniversitesi Güzel Sanatlar Tasarım ve Mimarlık

Fakültesi Sergi alanında “Temel Tasarım – Barış Kuşları” sergisi oluşturulmuş, sergi daha sonra TOBB ETÜ’ye taşınarak 15 gün süre ile açık kalmıştır.

Resim 9: 3. Temel Tasarım Çalıştayı, Barış Kuşları Sergi Hazırlığı, Atılım Üniversitesi-2016sitesi-2016

Resim 10: 3. Temel Tasarım Çalıştayı, Grup Çalışmaları, Atılım Üniversitesi-2016

Resim 11: 3. Temel Tasarım Çalıştayı, Grup Çalışmaları, Atılım Üniversitesi-2016

6. 2017 TEMEL TASARIM ÇALIŞTAYI

Endüstriyel Tasarım bölümlerinde öğrenci kontenjanlarının giderek artması ve birinci sınıf öğrenci sayılarının birlikte çalışma geleneğini devam ettirme konusunda getirdiği zorluklar nedeniyle Ankaradaki tüm okulların birlikte çalıştay yürütmesini hem mekan hem de öğretim kadrosu açısından olumsuz etkilemiştir. 2017 yılında ise Ankaradaki ortak çalıştay süreci sona ermiş ve ikili çalışmalar süreci başlamıştır. Bu bağlamda Atılım Üniversitesi ve Anadolu Üniversitesi ortak bir program çerçevesinde Eskişehir'de Çalıştay gerçekleştirmiştir. Çalıştay konusu olarak “polihedronlar ve metamorfoz-başkalaşım” başlığı belirlenmiştir. Başkalaşım doğada gözlemleyebildiğimiz ve yapay objelerde de kurgulayabildiğimiz bir dönüşüm sürecidir. Bu projede öğrencilerden polihedron (çok yüzeyli) bir cismin, soyutlanmış bir hayvana beş adımda nasıl başkalaşabileceğini kurgulamaları beklenmiştir.

Hayvan soyutlaması ise, “Bir hayvanın özelliklerinden veya özellikleri arasındaki ilişkilerden herhangi birini tek başına veya birkaçını ele alan zihinsel işlemin görsel ve fiziksel ifadesi. Soyutlanan hayvan figürü artık

gerçeklikten ayrılmaz ve devamlı olarak ona referans verir” olarak TDK sözlükteki soyutlama tanımına göre yorumlanmıştır. Her öğrenciyi belirleyen bir hayvan atanmıştır.

Malzeme olarak Bristol kartonu, maket kartonu, oluklu mukavva gibi çeşitli kağıtlar, renkli kartonlar tanımlanmış, yardımcı malzeme olarak beyaz tutkal ve çeşitli kağıt yapıştırıcıları belirtilmiştir. İkincil ve destekleyici malzeme olarak galvanizli tel veya bakır tel kullanımına izin verilmiştir.

Öğrenciler önceki çalıştaylarda olduğu gibi, ön çalışma yaptıktan sonra karma gruplar halinde polihedronlardan metamorfoz kavramına uygun olarak 5 aşamada hayvan soyutlamasına ulaşmışlardır.

Geometrik analizin önemli olduğu bir kurguda aşamalı olarak bütüne ulaşma konusunda deneyim kazandıkları proje hem bir arada tasarım geliştirme alıştırmaları hem de geometri ile tasarımın ilişkisini anlama açısından etkili bir uygulama olmuştur.

Çalıştay sonunda ortaya çıkan çalışmalar Anadolu Üniversitesi bünyesinde sergilenmiştir.

Resim 12: Atılım Üniversitesi - Anadolu Üniversitesi Ortak Temel Tasarım Çalıştayı, Grup Çalışmaları, Anadolu Üniversitesi-2017

Resim 13: Atılım Üniversitesi – Gazi Üniversitesi – Karabük Üniversitesi Ortak Temel Tasarım Çalıştayı Poster, Gazi Üniversitesi-2018

7. 2018 TEMEL TASARIM ÇALIŞTAYI

2018 yılında Ankara'da Gazi Üniversitesi ile Atılım Üniversitesi ortaklığında bir program geliştirilmiş, Karabük Üniversitesi Endüstriyel Tasarım bölümünden de seçilen sınırlı sayıda öğrencinin katılımı ile Temel Tasarım çalıştayı, Gazi üniversitesi ev sahipliğinde gerçekleşmiştir.

Gazi üniversitesi çalıştay konusu olarak, pet şişe, tetrapak kutu, kâğıt tabak ve bardak, teneke kutu ile sınırlı olmak kaydıyla atık malzeme kullanarak 100 cm.'i aşmayacak birer çam ağacı soyutlamasını seçmiştir. Öğrenciler ön çalışmalarını gerçekleştirmiş ve Gazi üniversitesinde karma gruplar halinde bir çam ormanı oluşturmuştur.

Resim 14: Atılım Üniversitesi – Gazi Üniversitesi – Karabük Üniversitesi Ortak Temel Tasarım Çalıştayı, Çam Ormanı Sergi, Gazi Üniversitesi-2018

Resim 15: Atılım Üniversitesi – Gazi Üniversitesi – Karabük Üniversitesi Ortak Temel Tasarım Çalıştayı, Grup Çalışmaları, Gazi Üniversitesi-2018

Resim 16: Atılım Üniversitesi – Gazi Üniversitesi – Karabük Üniversitesi Ortak Temel Tasarım Çalıştayı, Çam Ormanı Sergi, Gazi Üniversitesi-2018

8. 2019 TEMEL TASARIM ÇALIŞTAYI

Safranbolu tarihi çarşı bölgesinde bulunan dış mekan kapı kollarını incelemek, eskiz yaptırmak ve sonrasında kapı kolu tasarımı yaptırmak amacıyla Atılım Üniversitesi ile Karabük Üniversitesi Endüstriyel Tasarım Bölümü bir ortak çalışma hedeflemiştir. Daha önceki çalıştaya formatlarından farklı olarak bir ön maket ve/veya eskiz çalışması yapılmamış, afiş çalışması olmamıştır.

Temel Tasarım stüdyosu çerçevesinde öğrenilen temel tasarım ilkeleri doğrultusunda tarihi çevre ile günümüz objelerinin bağlantısı, kullanım-üretim-form ilişkileri araştırılması; farklı eğitim

Resim 17: Atılım Üniversitesi – Gazi Üniversitesi – Karabük Üniversitesi Ortak Temel Tasarım Çalıştayı, Grup Çalışmaları, Gazi Üniversitesi-2018

Resim 18: Atılım Üniversitesi – Karabük Üniversitesi Ortak Temel Tasarım Çalıştayı Poster, Atılım Üniversitesi-2019

kurumlarının süreçlerinden gelen öğrencilerin birlikte çalışma disiplini geliştirmesi, ortak proje yürütmenin başlıca amacını oluşturmuştur.

Safranbolu'daki ortak çalışma öncesinde Atılım Üniversitesi Endüstriyel Tasarım öğrencilerinden Safranbolu evleri ve kapıları ile ilgili araştırma yapımları beklenmiştir. Atılım Üniversitesi öğrencileri Safranbolu'ya ulaştıktan sonra Karabük Üniversitesi öğrencileri ile birlikte öğleye kadar tarihi alan dış mekan “kapı kollarını ve/veya kapı tokmakları” inceleyip en az 5'er adet eskiz yapmıştır. Çalışmanın başında ortak proje yapmak hedeflenmemiş olmasına rağmen eskiz aşaması sonrasında Karabük Üniversitesi stüdyolarına geçildiğinde spontane bir şekilde çalıştay formatına geçilmiştir. Daha sonra gruplara ayrılan öğrenciler bireysel eskizlerinden yola çıkarak birer kapı kolu ve/veya kapı tokmağı tasarımından oluşan grup projesi yapmıştır. Öğrencilerden bugüne kadarki Temel Tasarım derslerinde öğrendiklerini göz önünde bulundurarak, A3 yatay paftada tasarımlarını sunmaları istenmiştir. Projenin sonunda, “Safranbolu – Geçmişten Günümüze Kapı Kolları ve/veya Kapı Tokmakları” sergisi oluşturulmuş, ortaya çıkan ortak projeler Karabük Üniversitesi Endüstriyel Tasarım Bölümü'nde sergilenmiş, her proje çıktısının görselleri de Atılım Üniversitesi Endüstriyel Tasarım Bölümü'nde sergilenmiştir.

Resim 19: Atılım Üniversitesi – Karabük Üniversitesi Ortak Temel Tasarım Çalıştayı, Grup Çalışmaları, Karabük Üniversitesi-2019

SONUÇ

Bu araştırmada ele alınan ortak çalışmalar ilk defa bir araya gelip aynı konu üzerinde ortak çalışma yapan öğrencilerin kısıtlı süre içinde, “Temel Tasarım” ilkelerine hâkimiyetleri sayesinde farklı alt yapılara, farklı kültürlere ve hatta farklı milliyetlerden gelmiş olmalarına rağmen birlikte aynı dili konuşur hale geldiklerini kanıtlamıştır. Bu sayede bakma ve görme reflekslerin gelişmeye başladığı görsel algı konusunda kendilerini geliştirdiklerini görüp öz güvenlerinin yükseldiği de gözlemlenmiştir. Dönüşümlü olarak ev sahipliği ve çalıştay içerik yöneticiliği yapan üniversitelerin öğrencilerine kattıklarının yanında öğretim elemanlarına da katkıları olmuştur.

Endüstriyel Tasarım eğitimine zemin teşkil eden Temel Tasarım ilkelerinin teori dışında ürün tasarımı uygulamalarında ne şekilde kullanılabileceğinin bir ön çalışması yerine de geçebilecek olan Temel Tasarım Çalıştaylarının, katılımcı olan öğrencilere motivasyon sağladığı gözlenmiştir.

Temel Tasarım Çalıştayları ile öncelikle farklı okullardan farklı öğretim elemanları ile Endüstriyel Tasarım eğitiminin temelini almaya başlayan öğrencilerin birlikte çalışma yapmalarını ve bu sayede ileride aynı mesleği icra ederken birlikte veya rakip olarak çalışacakları meslektaşlarını tanımaları açısından bir adım atmaya hedeflenmiştir. Bu bağlamda gerçekleşen çalışmalar sonucunda Ankara, Eskişehir ve Karabük'te eğitim alan öğrencilerin aralarında

bir network oluşmaya başlamıştır. Öğrencilik yıllarından başlayan ilişki mesleğin icra edilmesi sürecinde aynı dili konuşmak, aynı ortamlarda birlikte iş yapabilmeyi kolaylaştıracağı gibi farklı disiplinler ve kurumlara karşı birlikte adım atabilmek açısından önem taşımaktadır. Temel Tasarım stüdyolarında eğitim veren öğretim elemanlarının farklı alanlardan ve / veya farklı eğitim kurumlarından gelmiş olması verilen eğitimin farklılaşması anlamına geldiği kadar müfredatın benzer olması sonuç çıktılarında dil birliğine ulaşılmamasını sağlamaktadır. Öğrencilerin farklı orta öğretim düzeyinden geliyor olmaları ve üniversite girişinde farklı kabul sistemlerine tabi olmalarının ise sürecin işleyişi açısından farklar içermesine rağmen sonuç çıktılarında yine aynı dili konuşmalarına engel teşkil etmemektedir.

Temel Tasarım Çalıştayları öncelikle Ankara ile sınırlı olarak başlamış ancak bundan sonraki aşamalarda bölgesel ve ulusal düzeyde geliştirilerek mesleği eğitimi ve geleceği için dil birliğine varılması için önemli bir adım olabilir. Temel Tasarım Çalıştayları üniversiteler arasındaki eğitim, içerik, fiziki mekan farklılıklarının eğitime yansımalarının ölçülebilmesi adına örnek bir çalışma olduğu düşünülmektedir.

Temel Tasarım Çalıştaylarının devamında ileri sınıflarda küçük gruplar halinde ortak çalışmalar yapılarak 1. Sınıfta başlatılan bağın pekişmesi, eğitim açısından bilgi alışverişinin güçlenmesi sağlanabilir.

KAYNAKLAR

- Akbulut, D. (2014). *Tasarımda Temel Etkileşim: Temel Tasarım Eğitiminde Bütünleşik Ortak Zemin. Sanat ve Tasarım Dergisi*, 1 (13) , 23-40. <https://dergipark.org.tr/pub/sanatvetasarim/issue/20654/220356> Erişim: 03.01.2020
- Çetinkaya, Ç. (2011). *Tasarım ve Kavram İlişkisinin İç Mimarlık Temel Tasarım Eğitimi Kapsamındaki Yeri: Farklı İki Üniversite Örneği Üzerinden Temel Tasarım Eğitimi Üzerinde bir Araştırma, Yüksek Lisans Tezi, Hacettepe Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İç Mimarlık ve Çevre Tasarımı Anasanat Dalı, Ankara*
- Hasol, D. (2002). *Ansiklopedik Mimarlık Sözlüğü. İstanbul: YEM Yayınevi.*
- Ketizmen, G. (2002). *Mimari Tasarım Stüdyosunun Biçimlenmesinde Yöntemsel ve Mekansal Etkilerin İncelenmesi: Anadolu Üniversitesi Mimarlık Bölümü Mimarlık Stüdyosu Örneği. Yüksek Lisans Tezi, Anadolu Üniversitesi Fen Bilimleri Enstitüsü, Eskişehir*
- Özer, Bülent. (2009). *Kültür Sanat Mimarlık, Yem Yayınevi, İstanbul.Sınai Mülkiyet Kanunu, 22/12/2016, No: 6769, Madde: 55, Yayımlandığı Resmî Gazete Tarih: 10/1/2017, Sayı: 29944, Yayımlandığı Düstur: Tertip: 5, Cilt: 58*
- Tepecik, A.; Toktaş, P. (2014). *Güzel Sanatlar Fakültelerinde Temel Sanat Eğitimi, Gece Kitaplığı, Ankara.*
- World Design Organization, *Definition of Industrial Design*, Erişim: 19.01.2020, <https://wdo.org/about/definition/>
- Yıldırım, İpek, (2019), *Geçmişten Günümüze Temel Tasarım Eğitimi ve Bu Eğitimde*
- *Dijitalleşmeye Yönelik Görüş ve Beklentiler: Uluslararası Sanat ve Sanat Eğitimi Dergisi Yıl:2, Sayı:3, Aralık 2019, s.18-34.*

Görsel Kaynaklar

Tüm görsellere Fatma Filiz Özsuca fotoğraf arşivinden ulaşılmıştır.

- Resim 1: 1. Temel Tasarım Çalıştayı Poster, ODTÜ-2014
- Resim 2: 1. Temel Tasarım Çalıştayı, Grup Çalışmaları, ODTÜ-2014
- Resim 3: 1. Temel Tasarım Çalıştayı, Grup Çalışmaları, ODTÜ-2014
- Resim 4: 1. Temel Tasarım Çalıştayı, Temel Tasarım Ormanı Sergisi, ODTÜ-2014
- Resim 5: 1. Temel Tasarım Çalıştayı, Temel Tasarım Ormanı Sergisi, ODTÜ-2014
- Resim 6: 2. Temel Tasarım Çalıştayı Poster, Gazi Üniversitesi-2015
- Resim 7: 3. Temel Tasarım Çalıştayı Poster, Atılım Üniversitesi-2016
- Resim 8: 3. Temel Tasarım Çalıştayı Poster çalışmaları, Atılım Üniversitesi-2016
- Resim 9: 3. Temel Tasarım Çalıştayı, Barış Kuşları Sergi Hazırlığı, Atılım Üniversitesi-2016
- Resim 10: 3. Temel Tasarım Çalıştayı, Grup Çalışmaları, Atılım Üniversitesi-2016
- Resim 11: 3. Temel Tasarım Çalıştayı, Grup Çalışmaları, Atılım Üniversitesi-2016
- Resim 12: Atılım Üniversitesi - Anadolu Üniversitesi Ortak Temel Tasarım Çalıştayı, Grup Çalışmaları, Anadolu Üniversitesi-2017
- Resim 13: Atılım Üniversitesi – Gazi Üniversitesi – Karabük Üniversitesi Ortak Temel Tasarım Çalıştayı Poster, Gazi Üniversitesi-2018
- Resim 14: Atılım Üniversitesi – Gazi Üniversitesi – Karabük Üniversitesi Ortak Temel Tasarım Çalıştayı, Çam Ormanı Sergi, Gazi Üniversitesi-2018
- Resim 15: Atılım Üniversitesi – Gazi Üniversitesi – Karabük Üniversitesi Ortak Temel Tasarım Çalıştayı, Grup Çalışmaları, Gazi Üniversitesi-2018
- Resim 16: Atılım Üniversitesi – Gazi Üniversitesi – Karabük Üniversitesi Ortak Temel Tasarım Çalıştayı, Çam Ormanı Sergi, Gazi Üniversitesi-2018
- Resim 17: Atılım Üniversitesi – Gazi Üniversitesi – Karabük Üniversitesi Ortak Temel Tasarım Çalıştayı, Grup Çalışmaları, Gazi Üniversitesi-2018

- *Resim 18: Atılım Üniversitesi – Karabük Üniversitesi Ortak Temel Tasarım Çalıştayı Poster, Atılım Üniversitesi-2019*
- *Resim 19: Atılım Üniversitesi – Karabük Üniversitesi Ortak Temel Tasarım Çalıştayı, Grup Çalışmaları, Karabük Üniversitesi-2019*

